

Europeisk energi

I vår har det förflutit 50 år sedan sex västeuropeiska stater under Frankrikes och Västtysklands ledning beslöt att grunda EU:s föregångare EEC. Avtalet undertecknades i Rom den 25 mars 1957 och trädde i kraft följande år. Samma stater hade sju år tidigare bildat Europas kol- och stålunion för att sammanfläta ländernas ekonomier och därmed förhindra nya krig på vår kontinent.

Romfördraget innefattade också ett särskilt fördrag om samarbete i atomenergifrågor (Euratom). Suezkrisen hade nämligen föregående år givit upphov till Västeuropas första oljekris. Men trots att dylika kriser skulle återkomma regelbundet förblev kärnkraften en obetydlig fråga i det västeuropeiska samarbetet fram till 1990-talet.

I dag är det precis tvärtom. Energifrågan överskuggar de flesta andra spörsmål inom unionen – till den grad att man knappast alls har noterat att Rumänien och Bulgarien blev dess nya medlemsstater vid årsskiftet.

Att så är fallet beror på flera saker. För det första har de alltmer komplicerade oroligheterna i Mellanöstern ökat europeernas vilja att minska sitt beroende av arabernas oljetillgångar. För det andra är det uppenbart att Indiens och Kinas snabbt växande energibehov håller oljans världsmarknadspris höga. För det tredje har det visat sig att det inte heller är klokt att bli allt för beroende av rysk energi. Och för det fjärde finns det en växande oro över den globala uppvärmningen, som åtminstone till en del beror på industrins och trafikens utsläpp.

Europeiska kommissionen har som bekant nyligen publicerat en utredning som utmynnar i ett antal förslag om hur unionen kunde minska och effektivisera sin energikonsumtion. Många utgår från att den nu överallt diskuterade växthuseffekten är den mest pådrivande faktorn bakom förslagen. Kommissionen föreslår nämligen att unionen skulle förbinda sig att minska sina utsläpp från 1990 års nivå med 20 procent fram till 2020. Och detta även om övriga världen inte undertecknar avtalet.

Men om denna reform verkligen går igenom och EU dessutom mot förmodan håller vad den lovat så väger nog ekonomin och teknologin tyngst. Vem tror att Asiens ekonomiska jättar är kapabla eller ens villiga att minska sina utsläpp så drastiskt och så snabbt? Här handlar det snarast om att EU:s ledande strateger försöker driva på en förbättring av unionens ekonomiska konkurrenskraft med moraliska argument. En del forskare gör dessutom gällande att den europeiska kärnkraftsindustrin medvetet trissar upp oron över växthuseffekterna för att bredda sin egen marknad.

Kan så vara, men ofta är själviska och materialistiska motiv bakom en högstämmd reform den bästa garantin för att den också verkställs. Kärnkraftsindustrin vädrar förstas morgonluft. Men det finns goda skäl att tro att ett minskat beroende av olja stimulerar jakten efter innovativa energilösningar, vilket på lång sikt kan göra oss kvitt även kärnkraften.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 16.2.2007